

HOLUBÍ DŮM

Tereza Dobšovičová (1. místo ve II. kategorii)

František Vaníček seděl na nádražní lavičce, ještě než se rozednilo. Čekal na ten nejpomalejší vlak, jaký mohly České dráhy nabídnout, a jehož jízdní řád sliboval za hodinu projet víc než deset vesnic. Vedle Františka seděla jeho přítelkyně Soňa, ospalá měla položenou hlavu na jeho rameni.

„Vážně tam musíš jet?“

„Ano,“ odpověděl jí.

„Vždyť holubů máš plný město. Podívej, kolik jich tady poskakuje po peróně.“

František se na jednoho zadíval a řekl: „Holubi chodí.“

Holubi chodí zmateně a nervózně, stejně jako lidé. Vypadají netrpělivě, když čekají na vlak, do kterého, až přijede, stejně nenastoupí. Setkávají se, jak chodí v těch popletených křivkách, a zdraví se jako staří známí. Jedete také na jednání, pane holube? Ano, paní holubová, jedu tím vlakem, co má přijet ve 39. Já také, to si můžeme sednout spolu.

„No a co?! Navíc je děsně brzo a máš dneska přednášku.“

„Přednáška počká.“

„Ne, přednáška nepočká.“

„Tak se beze mě obejde.“

„A ty bez ní?“

„Já bez ní taky.“

Křídla mají založená za zády jako lidé ruce, když přemýšlejí, všiml si František. A když uvidí někde zbytek jídla, zapomenou na svoji důstojnost a běží pro něj, stejně jako se ponižují lidé. A pak se v zatáčce objevil vlak a všichni holubi, kteří tu na něj ještě před chvílí nedočkavě čekali, najednou odletěli pryč. Na jednání doletíte po svých? hulákala na holuba holubová. A vy? hulákal na ni přes celé nástupiště zpátky.

František si ve vagonu našel prázdné kupé. Chtěl ještě z okna zamávat Soně, ale už jen viděl, jak odchází pryč. Holubi znovu začali usedat na zem a pletli se jí pod nohy. Přál si mít jednoho holuba u sebe. Seděl by vedle něj na sedadle a navigoval.

Vlak se pomalu rozjel. Někdo odsunul dveře kupé a František začal automaticky vytahovat jízdenku.

„To ne, to nemusíte, pane.“

František se na příchozího obrátil, byl to jen starý pán, spolucestující, žádný průvodčí.

Pokýval hlavou. Pán si sedl naproti němu a díval se za ubíhajícím Brnem. Brnem, které

miloval, ale také Brnem, ze kterého musel jednou za čas utéct. Neutíkal ani před lidmi, ani před manželkou, ani před nějakým shonem. Utíkal především proto, že neměl před čím utíkat.

„Zlobíte se?“ zeptal se Františka.

„Ne, proč bych měl?“

„Víte, většina lidí chce takhle ráno prostě jen ukázat jízdenku a spát. Možná jste už to chtěl mít za sebou, tu kontrolu, abyste mohl dospát to, co jste nestihl v noci.“

„To ne, já nebudu spát. Budu se dívat z okna, abych nepropásl něco důležitého.“

„Co může být tak důležitého, že kvůli tomu vstáváte takhle brzo?“

„Hledám dům holubí.“

„Kdopak z vás cestu ví? A kdo z nás, pane? Znáte ji?“

František se zamyslel. „Neznám,“ odpověděl. „Kam jedete vy?“

„Nikam. Jenom prostě jedu. Nikam nikdy nedoedu. Všude se mám pěkně, všude je mi dobře. Třeba tenhle vlak. Jak se v něm cítíte? Já skvěle. Připadám si jako král, protože se o mě postará. Za úplatu, samozřejmě. Mám jistotu, že se neztratím.“

„Jedíte vlakem, abyste se neztratil?“

„Možná by byla levnější mapa, co říkáte?“

„Možná ano.“ František pokýval hlavou, na chvíli měl chuť si také koupit mapu, prostě jen takové chvilkové nutkání, nikdy žádnou neměl, ale už teď mu to připadalo jako blbost. Zadíval se na pána. Kolik má vrásek? Kolik má vlasů? Kolik mu zbývá času? A komu z nich ho zbývá víc?

„Ale vlaky jsou mnohem lepší. Měl jsem je rád od dětství. Přával jsem si na narozeniny vlastní nádraží. Z nepochopitelných důvodů jsem ho nikdy nedostal. Ale až do důchodu jsem pracoval jako výpravčí. Četl jste Ostře sledované vlaky? Skvělý počín.“

„Já jsem od malička měl rád holubích křídel šum. Vždycky jsem chtěl vidět holubníka na vlastní oči. Zpívá se o něm v písničce, holubi pomohli Popelce přebrat hrách, jeden doručoval vzkazy mezi Eliškou a Jindřichem, když bojoval s Turkem.“

„A taky jedna holubice přinesla snítka z hory Ararat.“

František pokýval hlavou a díval se z okna, hledal holubí dům, kdepak je? Kam se poděl?

Dveře se zase odsunuly a tentokrát tam stál pán v mundúru, František i jeho spolucestující mu podali jízdenky, průvodčí jim popřál pěknou cestou a jelo se dál.

Po půlhodině, kdy se vlak kodrcal a projížděl vesnicemi bez holubníků, uviděl František na jednom vysokém komíně sedět čápa. Zarazil se. Lidi hledají čápi na komínech, protože jim ten výjev připadá krásný, asi jako skloubení přírody a technického věku, kdežto on pátrá po

všudypřítomných holubech, jako by byly zlatem a on jednoho speciálního chtěl darovat Soně místo svatebního prstenu. Absurdní. Zavrtěl hlavou.

Nad poli létal sokol, chtěl se najíst, jen chudáček ten hraboš, který skončí sežraný. Aspoň ho nikdo nerozkouše na malé kousíčky. To by s ním udělala kočka.

„Vystupme oba na další stanici,“ navrhl pán, když se zase rozjeli.

„Proč?“ Ale taky proč ne? Co tím ztratí? Má stejně celodenní lístek na celý kraj.

„Chtěl bych vám něco ukázat.“

A taky zabít a rozkouskovat a pak sníst a zbytky distribuovat do všech obchodních řetězců.

No a co? Aspoň bude užitečný i po smrti, řekl si.

A tak vystoupili na příští stanici a šli podél silnice přes celou vesnici a potom ještě dál, šli po krajnici lesem, ale už bylo světlo, už svítilo slunce, a za lesem byla další vesnice, do které zrovna přijížděl autobus, a na konci té vesnice byl velký dům s velkým dvorem, na kterém nestál holubník.

„Mají holuby,“ řekl pán, když zazvonil.

„Mají holuby?“ zeptal se.

„Mají holuby.“ Přikývl.

Za chvíli přiběhla paní před padesátkou, jen v županu a s rozčuchanými vlasy.

„Emile?“ zeptala se.

„Dobré ráno, Marie,“ pozdravil ji pán, „nerušíme?“

Marie se podívala na ruku, ale neměla hodinky. Pak se koukla na kostelní věž, půl osmé.

Odemknula branku a pustila je dál. „Nerušíte.“

„Dáte si kafe? Nebo čaj? Kakao?“ zeptala se, když seděli u stolu v kuchyni společně s jejími skoro dospělými dětmi. Zrovna dojídali snídani. Se starým pánem se pozdravili, tykali mu, to na Františka se dívali podivně a nevěřičně. Slyšel, jak si šeptají, jestli snad Emil neměl někde nemanželské dítě a on není jeho vnuk.

„Poprosil bych kávu, děkuji.“

„Mně taky, prosím tě, Marie. Vážně tě nerušíme? Počkali bychom na návsi a přišli bychom třeba po poledni. Nebo bychom odešli úplně a vrátili se jiný den, pokud by tedy tady pán mohl i jindy.“

„Ne, fakt v pohodě.“ Dala vařit vodu do konvice a do každého hrnku dala lžičku kávy.

„Sladíte? Nebo mlíko?“

„Ne, děkuji.“

Starý pán jen zavrtěl hlavou.

„A jak je Evženi?“ zeptal se.

„Je v domově důchodců. Ale vede se jí dobře. Pořád mluví o tátovi.“

„Vždyť už to jsou...“

„Já vím, tři roky,“ doplnila. „Zajed' za ní někdy.“

„Myslíš?“

„Jo.“ Zalila kafe a každému postavila hrnek před sebe. František si připadal cize a chtěl odejít, přišlo mu neslušné otravovat cizí lidi. Soňa by ho už táhla pryč, před domem by se na něj rozkřikla, co že to dělá se svým životem a se životem těch druhých.

„Tak co, mladý pane?“ oslovila ho Marie, když si sedla ke svému čaji naproti nim. Děti už odešli pryč, už šli asi do školy, však bude za chvíli osm.

„František Vaníček,“ představil se a potřásl si rukama.

„Tady František hledá holubí dům. Potkali jsme se úplně náhodně ve vlaku a já jsem si řekl, že mu prostě musím ukázat ty vaše holuby. Mariin otec, můj kamarád,“ otočil se na Františka, „měl několik holubů a vyhrával s nimi nejrůznější závody.“

„Už máme jenom dva,“ řekla.

Chtěl se hned zeptat, jestli by mu jednoho nedali, napil se, jestli by mu jednoho neprodali, napil se znovu a opařil si jazyk, to aby se nezeptal na něco nevhodného, jistě to budou památeční holubi. A pro Mariinu rodinu důležití.

„Pojďte se podívat.“ Marie vstala. „Kafe si dopijete potom.“

Šel za ní, zatímco starý pán zůstal sedět. František se díval za ním, jestli to není třeba blbý, nevhodný, ale on se jenom usmíval a pil ze svého hrnku. Marie ho vedla na dvorek a vedle králíkáren a kurníku byly dvě klece a v každé z nich jeden holub.

„To je Krok a toto je Libuše.“

„K čemu je máte? Pořád závodí?“

„To ne, na to nikdo nemá čas ani náladu. Prostě tu jsou a občas je pustíme do voliéry, tu pro ně táta udělal na zahradě. Vlastně jsou tam skoro celé odpoledne každý den. Jinak se o ně nikdo víc nezajímá.“

„A holubník, takový ten klasický, co bývá v pohádkách, ten nemáte?“

„Měli jsme. Ale to už je tak deset let. Chcete si vzít Kroka na prst? Libuše nemá ráda cizí lidi, ale Krok je společenský.“ Marie začala otevírat klec. Báł se ho. Vypadal jako úplně normální holub, ale ještě nikdy se holuba nedotýkal.

„Neuletí mi?“ obával se.

„Ne, nebojte se, on je vycvičený.“

Marie vzala Kroka na prst a potom ho dala na ruku Františkovi. Z poličky vedle králíkárně vytáhla zrní a nasypala mu ho trochu do druhé ruky. Krok krásně seděl a snídal. Když dojedl, František ho hladil po krku a po zádech.

„Můžu se vás zeptat?“

„Ptejte se,“ odpověděl.

„Proč hledáte holubník?“

„To je můj sen. V mých představách míval stáj roubenou, bílý štít. Chtěl jsem ho vidět. Včera jsme se kvůli tomu hrozně pohádali s mojí přítelkyní. Říkala, že na to mám celý život, tak proč chci jet zrovna dneska. No, jel jsem dneska. Ještě víc se naštvála, když jsem jí řekl, že chci jet sám. Ráno mě teda šla doprovodit na nádraží, ale kdybyste viděla, jak byla protivná. Hrůza.“

„A proč zrovna dneska?“

Spadla mu na ruku kapka. Sdílný déšť vypráví okapům. Krok se ošil, Marie ho raději dala zpátky do klece, kdyby začalo pršet víc. Čekal, než ji zavře, a potom se společně vydali zpátky do kuchyně. Starý pán už měl dopito.

„Tak tady je mi taky krásně, Františku, věřil bys?“ zeptal se.

„Věřil, pane.“

František také dopil své studené kafe, chtěl už odejít, chtěl najít ten dům, musel zpátky na vlak, měl na to sice celý den, ale co když ho do večera nenajde? Vráti se domů a zítra bude pokračovat, nebo někde přespí a vrátí se až za několik dní?

„A vy nechcete domů nějakého holuba, Františku?“ zeptala se Marie. „Tedy, ne našeho, ale ve vedlejší vesnici bydlí pán, který je chová ve velkém. Stojí v průměru tak sedm stovek, ne moc, normálně byste si mohl jednoho pořídít.“

„To nevím. Bydlím ve městě, v paneláku, to by asi nebylo nejvhodnější.“

„Tak se tam můžete zajet aspoň podívat. Před měsícem, když jsem tam byla pro zrní, říkal, že se chystá postavit ten starý holubník, třeba už ho bude mít.“

„Děkuju za tip, to bych se tam mohl stavít. A děkuju za to kafe, nechtěl jsem vás obtěžovat, určitě musíte do práce, měl bych asi jít.“

„To je v pořádku, já mám dneska odpolední směnu v obchodě, stejně nemám co dělat. Jestli chcete, můžu vás k panu Pospíšilovi zavést autem.“

„Já vážně nechci obtěžovat.“

„Neodmítejte, když vám někdo něco nabízí,“ řekl Františkovi starý pán.

„Tak jestli chcete, budu rád. Jak jinak bych se tam dostal, tady asi nejedí moc často nějaký autobusy nebo tak.“

„To si pište, že ne. Budete čekat kratší dobu, než já se obleču.“

Následujících dvacet minut seděli oba pánové tiše v kuchyni, František se díval všude kolem, byl to úplně normální dům. Starý pán si vytáhl včerejší noviny, říkal, že by rád žil v iluzi míru o den dýl, kdyby někde vypukla válka. Jeho manželka to respektuje a nikdy mu předem neříká, co se v novinách psalo, ani co říkali v televizi. Mají jedinou výjimku – kdyby odstoupil prezident, okamžitě mu to řekne a připijí si tím starým vínem, co už schovávají tak dlouho.

U pana Pospíšila byli za pět minut. Ten už pobíhal po stodole, kde měl desítky klecí s holuby. František klece obcházel a rodil se mu v hlavě nápad, že by si opravdu jednoho koupil. Ne proto, aby ho měl a třeba s ním závodil, ne aby mu postavil holubník a měl holubník doma. Přemýšlel, že by napsal krátký vzkaz a poslal s ním holuba pryč, aby ho doručil. Komu? Pan Pospíšil mu to vymlouval, že je to škoda peněz, že ten holub stejně nepozná adresy, že lítá jen po paměti, že je to zbytečné. František si vybral toho holuba, který se nejvíce podobal Soně. Usmíval se, kdyby to Soňa věděla, vyhodila by ho z okna. Oba dva. Jeho i holuba, který se jí údajně podobá. Zaplatil panu Pospíšilovi sedm set a ten mu dal zadarmo i kroužek na vzkaz a malý papírek, na který vzkaz mohl napsat.

„Je to blázen,“ řekl pan Pospíšil Marii, když byli v dostatečné vzdálenosti.

„Je to snílek, ne blázen,“ řekl starý pán.

„Emile, jak moc toho Františka znáš?“ zeptala se Marie.

„Vůbec.“ Starý pán se zasmál. „Ale věřím mu, je to správnej chlap.“

A to už k nim mířil František. „Už to mám,“ řekl, „pomůžete mi to na něj přidělat?“ Ještě se přesvědčoval, že holub neumře. Pan Pospíšil řekl, že každé jednou umřeme a ten holub jakbysmet. Dal Františkovi, ať holuba podrží, zatímco on motal papírek.

Připevnil papírek na kroužek a poslal Františka na pole za dům, aby ho pustil odtamtud.

František tam šel, díval se holubovi chvíli do očí, měl pocit, že se na něj holub směje, že se teď rozletí a poletí na vlak a potom se potkají zase na nádraží.

„Ahoj, holube!“ zavolal, když ho vyhodil do vzduchu a on se rozletěl a letěl nad vesnicí.

František se za ním díval, mával mu, usmíval se, ale byl z toho smutný, bude se mu po něm stýskat, říkal si.

Zatímco se vracel zpátky na dvůr, kde na něj čekal pan Pospíšil s Marií a starým pánem, oni si povídali.

„Není to ani snílek, ani blázen,“ řekl pan Pospíšil.

„Jakto?“ zeptala se Marie.

„On umírá.“

Odrůstá chlapeckým střevícům.

„Jak to víte?“ zeptal se starý pán. Díval se na Františka, jak se k nim blíží, ale pořád byl daleko, pořád je nemohl slyšet.

„Psal to do toho vzkazu.“

„Tomu nevěřím,“ řekla Marie.

„Tak nevěřte, když myslíte. Fakt to tam bylo,“ odpověděl jí pan Pospíšil.

„Jak, umírá? To nejde, to je blbost, vždyť je mladý, je mu tak maximálně pětadvacet,“ protestoval starý pán. Porovnával se s ním. Kdo umře dřív?

„Umírají i mladí lidi, Emile,“ řekla Marie.

„To jsem zvědavý, kam ten vzkaz doručí!“ křičel už z dálky František. Vypadal šťastně a vesele, říkal si starý pán, když se na něho díval a sledoval každý jeho pohyb, dokonce i to, jak mu vítr cuchá vlasy, i to vypadalo tak bezstarostně. Snažil se na něho usmívat, ale místo toho se jen šklebil a bylo mu zle.

„Určitě k někomu, kdo se bude divit, co to je za holuba!“ smál se starý pán.

„Třeba si ještě padnou do oka a oni si ho nechají,“ řekla Marie.

„To by bylo fajn. Přál bych si, aby ten holub měl domov. A hodné lidi. To bych si moc přál, aby měl spokojený život. Aby mu bylo dobře. Neberte si to tak, pane Pospíšile, že tady by mu něco scházelo, ale jistě chápete, že teď k němu mám trochu hlubší vztah, když je vlastně můj.“

„To jistě. Hele, pane Vaníček, přemýšlel jsem, kde mají holubník. Napadlo mě, že ještě před půl rokem měl Tonda Hudeček, vlastník fakt dobřejch holubů, ten holubník na sloupku. Ale bydlí docela daleko, až u Karviné. Nikdo další mě nenapadá, ale určitě někde někdo bude, to se nebojte.“

František se zamyslel. Stihl by to do večera? Kolik by ho to ještě stálo? Muselo by to být narychlo. Musel by tam přijet, podívat se na holubí dům a nestačil by se ani zamyslet. Je to absurdní, hledat holubí dům jako symbol nějakého života, který mu utíká mezi prsty. Je to absurdní, svěřovat s tím v jedné větě holubovi, kterého si koupil, a náhodným lidem, ke kterým doletí. Anebo se ztratí. Ztratí se jako ten život.

„Děkuji,“ řekl.

„Jestli chcete, vezmu vás i tam autem,“ nabídla se Marie.

„To ne, to už po vás nemůžu chtít, to je vážně daleko. Vždyť máte odpoledne práci.“

„To se dá zrušit. Víte, je to krásné, jak chcete najít holubník. Nevím ani proč, ale to, jak se za tím ženete a nepolevíte, to se mi líbí. Ráda bych byla u toho, když ten holubník najdete.“

„Mohu vás obejmout?“ zeptal se František. Marie vypadala nejdřív překvapeně, snad vyděšeně, ale potom přikývla a František ji objal.

„Musím jít krmit holuby,“ řekl pan Pospíšil, odešel a už se s Františkem nikdy neviděl.

Starý pán, Marie a František nasedli do auta a jeli na sever. František vnucoval Marii peníze za benzín, ale ona je razantně odmítala. Ptala se ho na rodiče, na rodinu, na přítelkyni, na školu, kterou studuje. Starý pán mlčel, díval se z okna a hledal jediný záchytný bod pro svoje myšlenky. Cítil se mizerně. Bylo mu pod psa.

„Co je s vámi, pane? Ve vlaku jste byl hovornější,“ oslovil ho František.

„Mám hlad,“ lhal.

A tak Marie zaparkovala u nejbližší restaurace, která po cestě byla. Bylo teprve jedenáct hodin, v restauraci nikdo nebyl. Protože bylo teplo, šli na zahrádku za budovu. Když tam vešli, František zůstal stát a díval se mezi všechny ty stoly, odkud stoupal holubí dům a okolo něj poletovali holubi. Vlídna dívka jim házela hrách, mávání perutí víří prach. Ptáci krouží a neznají strach, díval se na ně, na holubí dům a bylo mu fajn.

„Můžeš mít třeba zrak sokolí, nespátíš ztracené údolí,“ šeptal si pro sebe. Vrtěl hlavou, usmíval se, tekly mu slzy. Netušil, proč si najednou připadá tak zranitelně, když ho konečně vidí. Chtěl jet domů. Chtěl obejmout mámu, tátu, chtěl obejmout svého bratra, Soňu, chtěl si pohrát se psem, který umřel, když mu bylo čtrnáct, chtěl obejmout profesory na vysoké, chtěl obejmout každého, koho by potkal na ulici. Chtěl vylézt na věž Petrova a zakřičet: „Tady je mi dobře!“ a pak zašeptat: „Bude mi tak dobře i po smrti?“

Objal ho starý pán.

Františkovi se najednou hrozně stýskalo po Soně. Věděl, že mu to nezvedne, když jí zavolá, byla na něho pořád našťvaná. Volal jí poprvé, volal jí podruhé. Nic. Napsal jí esemesku, že je to důležité. Volal jí potřetí, volal jí počtvrté. Večer se nevrátil domů, šel k rodičům. Řekl jim všechno o holubím domě, který tam majestátně stál a do něj a z něj létali holubi a smáli se a roznášeli naději. O dva dny později přišel domů. Soňa byla vzteky bez sebe, křičela, dupala, z uší jí šla pára. František před ní odevzdaně stál, ochoten ji vyslechnout. Usmíval se, měl radost, že je všechno v pořádku, že je všechno tak, jak má být. Nic jí neřekl.

Všechno jí pověděl až starý pán na Františkově pohřbu.